

ВИСНОВОК

Волинського національного університету імені Лесі Українки
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Ображей Ольги Євгенівни на тему «Технологія прискореного навчання плавання
молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів», поданої на здобуття
наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»
за спеціальністю 014 «Середня освіта (Фізична культура)»

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з планами наукових робіт.

Актуальність обраної здобувачкою теми не викликає сумніву, адже відсутність навички плавання, а саме вміння триматися на воді, є суттєвим фактором ризику для життя дитини та значно обмежує можливості її повноцінної життєдіяльності, активного відпочинку та оздоровлення, розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей на шляху гармонійного формування особистості.

Плавання є одним з найважливіших засобів фізичного виховання і відноситься не тільки до здоров'язбережувальних, але і до життєзбережувальних технологій. Разом з тим, статистичні дані свідчать про низький відсоток дітей, які уміють плавати. Тому досить важливо якомога ефективніше та більш раціонально організувати навчання дітей плавання, використовуючи час їх перебування в літніх оздоровчих таборах поблизу природних водойм. Це особливо актуально для дітей молодшого шкільного віку, оскільки в цьому періоді проходить найбільш інтенсивне формування знань, умінь та навичок.

Вище зазначене актуалізує проблему розробки й обґрунтування ефективної технології навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів, що і зумовило актуальність вибору теми дисертації: «Технологія прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів».

Дисертація підготовлена відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки за темами «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізичної активності різних груп населення» (номер держреєстрації 0115U002344. 2016-2017 рр). «Вплив фізичної активності на якість життя різних груп населення» (№ держреєстрації 0119U001191. 2019-2020 рр). Авторка є співвиконавцем тем. Внесок дисертантки полягав в обґрунтуванні значущості фізичної активності для гармонійного психофізичного розвитку, зміцнення здоров'я та підвищення фізичної підготовленості школярів.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна.

Представлені в дисертації положення, концептуальні засади, структура, постановка завдань та їх вирішення, рекомендації та практичні висновки є результатом реалізації авторських ідей і самостійно виконаної наукової праці.

Уперше теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів з урахуванням психоемоційного стану дітей, зменшення впливу фрустрації на шляху досягнення поставленої мети та підвищення інтересу до занять з плавання; розроблено алгоритмізовану програму навчання плавання молодших школярів в умовах оздоровчого табору та визначено педагогічні умови: етапне формування вмінь плавання; відповідність змісту занять віковим та індивідуальним особливостям дітей молодшого шкільного віку; врахування знань та накопиченого рухового досвіду молодших школярів; створення емоційно збагаченого виховного простору з використанням ігрових засобів, що забезпечують варіативність та рефлексивність навчання; адаптовано українські народні ігри до прискореного навчання плавання молодших школярів у відкритих водоймах.

Удосконалено підходи до планування та контролю навчання молодших школярів плавання в умовах літнього оздоровчого табору, зокрема, розроблено систему контрольних вправ для визначення оцінки плавальної підготовленості

дітей молодшого шкільного віку, диференційовано її рівні (високий, середній, низький). *Доповнено* відомості про рівень фізичного розвитку, фізичної підготовленості та психоемоційний стан молодших школярів як передумов до підвищення ефективності прискореного навчання плавання молодших школярів у відкритих водоймах. *Подальшого розвитку* набули теоретичні засади щодо навчання плавання дітей молодшого шкільного віку в умовах відкритих водойм.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, результатів та висновків дисертації забезпечена використанням автором значного обсягу матеріалів теоретичного вивчення проблеми (206 найменувань) та обробкою отриманих емпіричних результатів на основі кількісного і якісного аналізу (його результати представлено в 35 таблицях та 42 рисунках), що дозволило сформулювати узагальнені висновки. Комплекс використаних сучасних методик, дібраних відповідно до поставлених мети і завдань, гарантує вірогідність результатів дослідження.

Наукове та практичне значення дисертаційної роботи. У дисертації сформульовано та обґрунтовано низку положень, висновків і рекомендацій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну значущість для спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)». Зокрема, розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено технологію прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літнього оздоровчого табору з урахуванням психоемоційного стану дітей, зменшення впливу фрустрації на шляху досягнення поставленої мети, підвищення інтересу до занять з плавання. *Доповнено* відомості про рівень фізичного розвитку, фізичної підготовленості, психоемоційний стан молодших школярів як передумови до прискореного навчання плавання у відкритих водоймах. Визначено, що рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості молодших школярів суттєво не впливає на перспективність початкового навчання плаванню, а найбільшою перешкодою ефективного навчання плаванню є психічна неготовність, зокрема,

наявність страху до води та умов відкритих водойм. Розроблено систему контрольних вправ для визначення оцінки плавальної підготовленості дітей молодшого шкільного віку, що складається з визначення сформованості наступних вмій: занурення обличчя в воду; присідання у воді; стрибки у воду; затримка дихання у воді; вміння виконувати «зірочку»; вміння відштовхуватися і ковзати; вміння ковзати і працювати ногами; вміння ковзати і працювати руками; вміння плавати в координації, а також врахуванню подолання страху до відкритої водойми. Згідно системи контрольних вправ диференційовано рівні (високий, середній, низький) плавальної підготовленості дітей молодшого шкільного віку. Визначено можливість використання українських народних ігор, які створюють умови для формування у дітей інтересу до національної фізичної культури і потребу самостійно займатися фізичними вправами.

Авторську технологію прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літнього оздоровчого табору теоретично обґрунтовано у сукупності складових частин: цільового, концептуального, процесуального, змістового та критеріально-результативного блоків. Цільовий блок технології відображає мету діяльності й завдання, що її конкретизують; концептуальний блок включає передумови формування навички плавання, методологічні підходи та принципи успішної реалізації технологічного процесу; процесуальний блок окреслює алгоритм поетапної реалізації технології; змістовний блок розкриває основні форми, методи та засоби прискореного навчання плавання в умовах оздоровчого табору; критеріально-результативний блок включає критерії діагностування та рівні сформованості навички плавання, а також окреслює підсумковий результат. Розроблено алгоритмізовану програму навчання плавання молодших школярів в умовах оздоровчого табору, що умовно розподілена на три етапи відповідно до етапів формування рухового вміння. Кожен етап поділений на певні кроки алгоритму, що містять інформацію щодо організаційно-методичних дій інструктора, дій дитини та програмні результати навчання. Відповідно до алгоритмізованої програми розроблено план-графік навчання плавання молодших

школярів з урахуванням: умов табору (наявність відкритої водойми); тривалості табірної зміни (14 днів); періоду зміни (організаційного, основного, завершального); кількості запланованих занять (28 занять); розроблених п'яти акварозрядів («Краб», «Морська черепаха», «Рибка», «Дельфін», «Акула»); видів підготовки (теоретичної та практичної); спрямованості українських народних ігор (на суходолі, на воді); змісту навчального матеріалу (поетапне вивчення основних елементів від простого до складного); засобів контролю (у вигляді контрольних ігор та естафет). У алгоритмізованій програмі занять враховано необхідність створення «ситуації успіху», що обумовлює особистісно-орієнтоване навчання, яке сприяє подоланню психологічних бар'єрів, реалізації індивідуальних можливостей, розвитку активності та наполегливості, підвищенню самооцінки, впевненості у власних силах. Удосконалено навчально-методичне забезпечення технології прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літнього оздоровчого табору авторським курикулом «Пляжні пригоди або як граючись навчитись плавати». Отримані результати можуть використовувати педагоги, інструктори з фізичного виховання, науково-педагогічні працівники та студенти закладів вищої освіти у вирішенні завдань, пов'язаних з їх професійною діяльністю, зокрема, при навчанні плавання дітей.

Використання результатів роботи. Пропозиції щодо удосконалення процесу прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літнього оздоровчого табору знайшли застосування в освітньому процесі Чернівецького національного університету, Дрогобицького державного педагогічного університету, Херсонської академії неперервної освіти, Херсонського фахового спортивного коледжу, Херсонського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», Херсонської дитячо-юнацької спортивної школи № 6, Федерації плавання міста Херсона та в організаційно-виховному процесі закладів оздоровлення та відпочинку Херсонської області: оздоровчого табору ім. Голубця, дитячих оздоровчих центрів «Червоні вітрила» та «Орльонок».

Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено державною

мовою, логічно та послідовно. Наукова термінологія, що застосовується у роботі, є загально визнаною. Стил ь викладення результатів дослідження, нових наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість і доступність їх сприйняття.

Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (206 найменувань, з них 9 – іноземними мовами) та 21 додатків на 117 сторінок. Загальний обсяг дисертації – 312 сторінок, основний зміст – 157 сторінок. Ілюстрований матеріал подано у 36 таблицях та 42 рисунках. Дисертацію оформлено за вимогами, передбаченими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота Ображей О. Є. на тему «Технологія прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів» відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), що забезпечується предметною областю дослідження.

Зауваження та рекомендації. Дисертаційна робота містить декілька дискусійних положень і викликає певні зауваження:

1. Виникає запитання щодо вимог до стану, розміру відкритої водойми та усіх аспектів безпеки здоров'я дітей у процесі навчання плавання.

2. Враховуючи практично-прикладну спрямованість роботи, доцільно було б після загальних висновків виокремити практичні рекомендації щодо напрямків використання результатів дослідження.

3. Робота не позбавлена орфографічних та граматичних помилок.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне ставлення до роботи, не зменшують її наукової новизни та практичної значимості і тому не є перешкодою для її представлення в спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком проведення експерименту із присудження ступеня доктора філософії». Дисертаційна робота Ображей Ольги Євгенівни на тему «Технологія прискороного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів» відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту із присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Матеріали, отримані дисертанткою у ході виконання дослідження, досить повно викладені у 22 публікаціях, з яких 6 статей у наукових фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз; 1 стаття у іноземному науковому періодичному виданні; 14 статей та тез у збірниках матеріалів конференцій; 1 навчальний курикулум. Основні положення дисертації обговорено на 10 конференціях. Внесок автора у публікації, написані у співавторстві, конкретизовано у переліку опублікованих за темою дисертації праць.

Результати перевірки роботи на академічний плагіат. У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Перевірка проводилась сертифікованим онлайн-сервісом Unicheck.

Комісія рекомендує вченій раді Волинського національного університету імені Лесі Українки звернутися з клопотанням до Міністерства освіти і науки України щодо створення спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Ображей Ольги Євгенівни на тему «Технологія прискороного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів» у складі:

Голови: доктора педагогічних наук, професора Белікової Наталії Олександрівни (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

Рецензентів:

- доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Цьося Анатолія Васильовича (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

- кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента Деделюк Ніни Автономівни (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

Опонентів:

- доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Андрєєвої Олени Валеріївни (Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ);

- кандидата педагогічних наук, доцента Філатової Зої Іванівни (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, м. Київ).

Результати дисертації апробовано на засіданні фахового семінару № 6 від 23.02.2021 р. За результатами засідання фахового семінару ухвалено затвердити позитивний висновок рецензентів щодо рекомендації до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційної роботи Ображей Ольги Євгенівни на тему «Технологія прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).

Дисертаційна робота **рекомендована до захисту** у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).

Доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор, професор кафедри теорії фізичного виховання
та рекреації, ректор Волинського національного
університету імені Лесі Українки

 Цьося А. В.

Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри теорії фізичного виховання
та рекреації Волинського національного
університету імені Лесі Українки

 Деделюк Н. А.

ПІДПИС *А. В. Цьося*
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар університету
24 лютого 2021 р.